

Zaterdag 19 mei 2018

TivoliVredenburg - Hertz - 20.00 uur

Voorprogramma 19.30 uur: Kamerkoor Estrivo

NEDERLANDS KAMERKOOR

Maarten Engeltjes Carte Blanche

100 jaar Leonard Bernstein

Peter Dijkstra, dirigent

Maarten Engeltjes, countertenor

Lavinia Meijer, harp

m.m.v. **Matthias Havinga**, organist

Niek KleinJan, percussionist

Nederlands Kamerkoor

Sopranen: **Annet Lans, Mónica Monteiro, Cressida Sharp,**

Saejeong Kim, Bethany Shepherd, Varvara Tishina

Alten: **Karin van der Poel, Marine Fribourg, Elsbeth**

Gerritsen, Chantal Nysingh, Jenni Reineke, Tobias Segura

Peralta

Tenoren: **Stefan Berghammer, William Knight, João**

Moreira, Harry van Berne, Mattijs Hoogendijk, Albert van

Ommen

Bassen: **Kees Jan de Koning, Gilad Nezer, Matthew Baker,**

Jelle Draijer, Florian Just, Robbert Muuse

Aaron Copland 1900 - 1990

In the beginning

Voor koor en alt

Philip Glass *1937

The Hours

solostuk voor harp uit de film *The Hours*

Aaron Jay Kernis *1960

Ecstatic Meditations

No. 1: *Effortlessly love flows*

No. 4: *How God answers the soul*

(solisten: **Mónica Monteiro, Cressida Sharp, Saejeong**

Kim, João Moreira, Harry van Berne, Florian Just)

Henry Purcell 1659 - 1695

An evening hymn

(sololied uit: *Harmonia sacra*)

Aaron Jay Kernis

Ecstatic Meditations

No. 2: *How the soul speaks to God*

(solisten: Cressida, William)

No. 3: *I cannot dance, O Lord*

Leonard Bernstein 1918 - 1990

Chichester Psalms

Versie voor koor, countertenor, orgel, harp en slagwerk

(solisten: **Cressida Sharp, Elsbeth Gerritsen, João**

Moreira, Florian Just)

Bernstein en tijdgenoten

In 2018 is het honderd jaar geleden dat Leonard Bernstein werd geboren in New York, als zoon van joods-Russische immigranten. Bernstein was jarenlang het gezicht van de klassieke muziek in de Verenigde Staten. Midden jaren zestig schreef hij de *Chichester Psalms* die naar eigen zeggen de meest toegankelijke compositie ooit in zijn repertoire zou worden. Als uitvoerend musicus en componist slechtte Bernstein de grenzen tussen klassieke muziek en andere muziekgenres, waarbij hij al snel de harten van het publiek voor zich won. Samen met werken van Copland, Glass, Kernis en Traiger vormt het een programma met Amerikaanse muziek met een meditatieve inslag.

Aaron Copland - In the beginning - (Genesis 1 en 2)

In the beginning God created the heaven and the earth.

And the earth was without form, and void; and darkness

was upon the face of the deep. And the Spirit of God moved upon the face of the waters.

And God said: 'Let there be light.' And there was light.

And God saw the light, that it was good: and God divided the light from the darkness. And God called the light Day,

and the darkness he called Night.

And the evening and the morning were the first day.

And God said: 'Let there be a firmament in the midst of the waters, and let it divide the waters from the waters.'

And God made the firmament and divided the waters which were under the firmament from the waters which were

above the firmament: and it was so. And God called the

firmament Heaven. And the evening and the morning were the second day. And God said: 'Let the waters under the

heaven be gathered together unto one place, and let the dry land appear.'

And it was so.

Pauze

And God called the dry land Earth; and the gathering together of the waters called he Seas: and God saw that it was good. And God said: 'Let the earth bring forth grass, the herb yielding seed, and the fruit tree yielding fruit after his kind, whose seed is in itself, upon the earth.' And it was so. And the earth brought forth grass, and herb yielding seed after his kind, and the tree yielding fruit, whose seed was in itself, after his kind: and God saw that it was good. And the evening and the morning were the third day. And God said, Let there be lights in the firmament of the heaven to divide the day from the night; and let them be for signs, and for seasons, and for days, and years. And let there be lights in the firmament of the heavens to give light upon the earth: and it was so. And God made two great lights; the greater light to rule the day, and the lesser light to rule the night: he made the stars also. And God set them in the firmament of the heaven to give light upon the earth, and to rule over the day and over the night, and to divide the day from the darkness: and God saw that it was good. And the evening and the morning were the fourth day. And God said: 'Let the waters bring forth abundantly the moving creature that hath life, and fowl that may fly above the earth in the open firmament of heaven.' And God created great whales, and every living creature that moveth, which the waters brought forth abundantly, after their kind, and every winged fowl after his kind: and God saw that it was good. And God blessed them, saying: 'Be fruitful, and multiply, and fill the waters in the seas, and let fowl multiply in the earth.' And the evening and the morning were the fifth day. And God said, Let the earth bring forth the living creature after his kind, cattle, and creeping thing, and beast of the earth after his kind: and it was so. And God made the beast of the earth after his kind, and cattle after their kind, and every thing that creepeth upon the earth after his kind: and God saw that it was good. And God said: 'Let us make man in our image, after our likeness: and let them have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over the cattle, and over all the earth, and over every creeping thing that creepeth upon the earth.' So God created man in his own image, in the image of God created he him; male and female created he them. And God blessed them, and God said unto them: 'Be fruitful, and multiply, and replenish and subdue it: and have dominion over the fish of the sea, and over the fowl of the air, and over every living thing that moveth upon the earth.' And God said: 'Behold, I have given you every herb bearing seed, which is upon the face of all the earth, and every tree, in the which is the fruit of a tree yielding seed; to you it shall be for food. And to every beast of the earth, and to every fowl of the air, and to every thing that creepeth upon the earth, wherein there is life, I have given every green herb for food.'

And it was so. And God saw every thing that he had made, and, behold, it was very good. And the evening and the morning were the sixth day. Thus the heavens and the earth were finished, and all the hosts of them. And on the seventh day God ended his work which he had made; and he rested on the seventh day from all his work which he had made. And God blessed the seventh day, and sanctified it: because that in it he had rested from all his work which God created and made. These are the generations of the heavens and of the earth when they were created, in the day that the Lord God made the earth and the heavens, And every plant of the field before it was in the earth, and every herb of the field before it grew: for the Lord God had not caused it to rain upon the earth, and there was not a man to till the ground. But there went up a mist from the earth, and watered the whole face of the ground. And the Lord God formed man of the dust of the ground, and breathed into his nostrils the breath of life; and man became a living soul.

Aaron Jay Kernis - Ecstatic meditations

No. 1: Effortlessly love flows

*Effortlessly, Love flows from God into man,
Like a bird, who rivers the air, without moving her wings.
Thus we move in His world, one in body and soul.
As the Source strikes the note, humanity sings.
The Holy Spirit is our harpist, and all the strings
Which are touched in Love must sound.*

No. 4: How God answers the soul,

*how God answers the soul, it is My nature that makes Me
love you often, for I am love itself.
It is my longing that makes Me love you intensely, for I yearn
to be loved from the heart. It is my eternity that makes Me
love you long, for I have no end.*

No. 2: How the soul speaks to God. How the soul speaks to God. Lord, You are my lover, my longing, my flowing stream, my sun, and I am your reflection.

No. 3: I cannot dance, O Lord, I cannot dance, O Lord, unless You lead me. If You wish me to leap loyfully, let me hear You dance and sing, let me see You dance and sing. Then I will leap into Love and from Love into Knowledge. And from knowledge into Harvest, that sweetest Fruit beyond human sense. There I will stay with You whirling, whirling,...

Henry Purcell -An evening hymn

*Now that the Sun hath veil'd his Light,
And bid the World good Night;
To the soft Bed, my Body I dispose,
But where shall my Soul repose?*

Leonard Bernstein - Chichester Psalms - Vertaling

ontleend aan Nederlands Bijbelgenootschap 2004

Deel I (Tekst: Psalm 108, vers 2)

Urah, hanevel, v'chinor! A-irah shaḥar!

(Tekst: Psalm 100)

*Hari'u l'Adonai kol ha'arets. Iv'du et Adonai b'simḥa
Bo'u l'fanav bir'nanah. D'u ki Adonai Hu Elohim.
Hu asanu v'lo anaḥnu. Amo v'tson mar'ito.
Bo'u sh'arav b'todah, Hatseirotav bit'hilah,
Hodu lo, bar'chu sh'mo. Ki tov Adonai, l'olam ḥas'do,
V'ad dor vador emunato.*

Deel II - (Tekst: Psalm 23)

*Adonai ro-i, lo eḥsar. Bin'ot deshe yarbitseini,
Al mei m'nuḥot y'nahaleini, Naf'shi y'shovev,
Yan'heini b'ma'aglei tsedek, L'ma'an sh'mo.
Gam ki eilech B'gei tsalmavet, Lo ira ra, Ki Atah imadi.
Shiv't'cha umishan'techa Hemah y'naḥamuni.*

(Tekst: Psalm 2, vers 1-4)

*Lamah rag'shu goyim Ul'umim yeh'gu rik?
Yit'yats'vu malchei erets, V'roznim nos'du yaḥad
Al Adonai v'al m'shiḥo. N'natkah et mos'roteimo,
V'nashlichah mimenu avoteimo. Yoshev bashamayim
Yis'ḥak, Adonai Yil'ag lamo!*

(vervolg Psalm 23)

*Ta'aroch l'fanai shulchan Neged tsor'rai
Dishanta vashemen roshi Così r'vayah.
Ach tov vaḥesed Yird'funi kol y'mei ḥayai
V'shav'ti b'veit Adonai L'orech yamim.*

Deel III - (Tekst: Psalm 131)

*Adonai, Adonai, Lo gavah libi,
V'lo ramu einai, V'lo hilachti
Big'dolot uv'niflaot Mimeni.
Im lo shiviti V'domam'ti,
Naf'shi k'gamul alei imo,
Kagamul alai naf'shi.
Yahel Yis'rael el Adonai
Me'atah v'ad olam.*

(Tekst: Psalm 133, vers 1)

*Hineh mah tov, Umah na'im,
Shevet aḥim Gam yaḥad.*

*Dear God, even in Thy Arms, and can there be
Any so sweet Security!
Then to thy Rest, O my Soul! And singing, praise
The Mercy that prolongs thy Days. Hallelujah!*

Ontwaak met harp en lier, Ik wil het morgenrood wekken.
Juich de Heer toe, heel de aarde, dien de Heer met
vreugde, kom tot hem met jubelzang.

Erken het: de Heer is God, hij heeft ons gemaakt, hem
behoren wij toe, zijn volk zijn wij, de kudde die hij weidt.
Kom zijn poorten binnen met een loflied, hef in zijn
voorhoven een lofzang aan, breng hem hulde, prijs zijn
naam: de Heer is goed, zijn liefde duurt eeuwig, zijn trouw
van geslacht op geslacht.

Deel II

De Heer is mijn herder, het ontbreekt mij aan niets.
Hij laat mij rusten in groene weiden en voert mij naar
vredig water, Hij geeft mij nieuwe kracht, en leidt mij langs
veilige paden tot eer van zijn naam.
Al gaat mijn weg door een donker dal, ik vrees geen
gevaar, want u bent bij mij, uw stok en uw staf,
zij geven mij moed.

Waar toe leidt het woeden van de volken, het rumoer van
de naties? Tot niets. De koningen van de aarde komen in
verzet, de wereldmachten spannen samen tegen de Heer
en zijn gezalfde: 'Wij moeten hun juk afwerpen, ons van
hun boeien bevrijden.' Die in de hemel troont lacht,
de Heer spot met hen.

U nodigt mij aan tafel voor het oog van de vijand,
u zalft mijn hoofd met olie, mijn beker vloeit over.
Geluk en genade volgen mij alle dagen van mijn leven, ik
keer terug in het huis van de Heer tot in lengte van dagen.

Deel III

Heer, Heer, niet trots is mijn hart,
niet hoogmoedig mijn blik,
ik zoek niet wat te groot is voor mij
en te hoog gegrepen.
Nee, ik ben stil geworden,
ik heb mijn ziel tot rust gebracht.
Als een kind op de arm van zijn moeder,
als een kind is mijn ziel in mij.
Israël, hoop op de Heer, van nu tot in eeuwigheid.

Hoe goed is het, hoe heerlijk
als broeders bijeen te wonen!

Het **Nederlands Kamerkoor** behoort ruim tachtig jaar tot de wereldtop. Het staat vanaf het prille begin bekend om zijn avontuurlijke en vernieuwende koers: met het uitzetten van opdrachten aan grote componisten en jong talent, met de ontwikkeling van nieuwe vormen, en met spannende samenwerkingen. Het leidt tot concerten die ontroeren én prikkelen.

Het Nederlands Kamerkoor wordt geroemd door tot critici in binnen- en buitenland: 'Het Nederlands Kamerkoor blijkt voor de koormuziek wat het Concertgebouworkest is voor de orkestmuziek: een toonaangevend topensemble', aldus *de Volkskrant*. In 2017 ontving het Nederlands Kamerkoor de klassieke muziekprijs van de VSCD, De Ovatie, voor het concertprogramma *Via Crucis* onder leiding van Reinbert de Leeuw. Educatie en participatie maken onlosmakelijk deel uit van de missie van het koor. Het Nederlands Kamerkoor verzorgt workshops en 'adopteert' koren als voorprogramma van zijn eigen concerten. Getalenteerde, jonge zangers krijgen in het talentontwikkelingstraject NKK NXTeen kans te experimenteren met nieuwe vormen van koormuziek. Sinds 2015 is Peter Dijkstra chef-dirigent van het koor. Hij is een van de meest gevraagde koordirigenten ter wereld en staat keer op keer garant voor sprankelende uitvoeringen. Zijn voorgangers waren Hans van de Hombergh, Kerry Woodward, Uwe Gronostay, Tõnu Kaljuste, Stephen Layton en Risto Joost. Het koor werd opgericht door Felix de Nobel, die tot 1972 de eerste chef-dirigent was. Sinds 2015 is het Nederlands Kamerkoor gevestigd in Utrecht, waar het wordt ondersteund door het Fonds Podium Kunsten en de Gemeente Utrecht.

Peter Dijkstra studeerde koordirectie, orkestdirectie en solozang aan de conservatoria van Den Haag, Köln en Stockholm en behaalde zijn diploma's summa cum laude met onderscheiding. Al tijdens zijn studie was hij assistent-dirigent van het Groot Omroepkoor (2000-2001). Met de toekenning van de Kersjes-van de Groenekanbeurs voor jonge orkest-dirigenten in 2002 en het winnen van de eerste prijs van de Eric Ericson Award in 2003 werd zijn internationale carrière in gang gezet. Van 2005-2006 was Peter Dijkstra artistiek leider van het Chor des Bayerischen Rundfunks. In 2007 werd Dijkstra aangesteld als chef-dirigent van het Zweeds Radiokoor en in 2015 volgde het chef-dirigentschap van het Nederlands Kamerkoor. Als gast-dirigent is Dijkstra actief bij vele gerenommeerde professionele koren en orkesten, waaronder het RIAS Kammerchor, het Norske Solistkor, Collegium Vocale Gent, het Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, het Münchener Kammerorchester, het Zweeda Radio Orkest, Japans Filharmonisch Orkest en het Residentie Orkest. Ook is hij Professor voor Koordirectie aan de Hochschule für Musik in Keulen.

Maarten Engeltjes maakte op zijn zestiende zijn debuut als countertenor met de alt-aria's in Bachs *Matthäus-Passion*. Al snel volgen vele concerten in binnen en buitenland, waaronder Bachs *Matthäus-* en *Johannes-Passion*, *Weihnachts-Oratorium*, *Hohe Messe* en vele cantates. Ook zong hij in de grote oratoria van Händel. Recente hoogtepunten uit zijn concertpraktijk zijn rollen in Händels *Giulio Cesare* met Capella Cracoviensis in Krakow, Bertarido in Händels *Rodelinda* bij het Via Stellae Festival in Santiago de Compostella, de rol van Adschib in Hans Werner Henzes *L'Upupa* bij de NTR Zaterdagmatinee in het Concertgebouw, Lera Auerbachs *Dresdner Requiem* met de Staatskapelle Dresden o.l.v. Vladimir Jurowski, een cd-opname samen met uitvoeringen van Händels *Dixit Dominus* en Bachs *Magnificat* met het Chor des Bayerischen Rundfunks o.l.v. Peter Dijkstra, de *Johannes-Passion* van Bach in een Europese tour met The Amsterdam Baroque Orchestra o.l.v. Ton Koopman, het *Stabat Mater* van Pergolesi met Concerto Köln, de rol van de engel Rafäel in de wereldpremière van Rob Zuidams opera *Adam in Ballingschap* bij De Nederlandse Opera, Bachs *Weihnachts-Oratorium* in Tokyo en Osaka, een wereldtour met Les Arts Florissants o.l.v. William Christie als onderdeel van het programma 'Le Jardin des Voix' en de *Hohe Messe* van Bach op verschillende plekken in Europa met de Akademie für Alte Musik Berlin o.l.v. Daniel Reuss en een tournee door België met het Vlaamse barok-orkest B'rock.

Lavinia Meijer winnares van de Nederlandse Muziekprijs 2009, is een van de meest veelzijdige harpisten van deze tijd. Na haar debuut in Carnegie Hall in New York in 2007 wordt ze regelmatig uitgenodigd om als soliste op te treden in Europa, Azië en Amerika. Ze werkte samen met bekende componisten als Philip Glass (*Koyaanisqatsi*, *The Hours*) en Ludovico Einaudi (*Intouchables*, *Black Swan*) en deelde met hen het podium, alsook met de legendarische Iggy Pop. Haar albums worden wereldwijd uitgebracht (Channel Classics, Sony Classics) en zijn bekroond met een Edison Award en een gouden-en platina-status. Onlangs gaf ze in TivoliVredenburg een uitverkocht soloconcert dat geheel was opgebouwd rondom de muziek van Philip Glass.

Dit is het laatste concert van het Nederlands Kamerkoor in TivoliVredenburg dit seizoen. Komend seizoen is er een nieuwe serie met misschien wel Nederlands beste kamerkoor. Een serie met een grote verscheidenheid aan stijlen, samenwerkingen met orkesten, een theatergroep en gast-dirigenten, onder wie Paul van Nevel en Reinbert de Leeuw, die Bachs *Matthäus-Passion* dirigeert, in samenwerking met Holland Baroque. Kijk op onze website of neem een seizoensbrochure mee voor alle details.